

Nhân có chuyến nßc cßi vß vißc xây dựng “tßm” mßy cái cßng chào cßa UÝ Ban Nhân Dân thành phố Hà Nội để chào đón “1000 năm Thăng Long”.

Xin được mßn phép chia sẻ đôi dòng vß chuyến Cái Cßng, Cái cßa Ô cũ cßa Thăng Long – Hà Nội xưa và cái cßng chào.

Ảnh 5 cßng chào cßa ngõ Ha-Noi. Ảnh VnExpress

Chỉ cßng làng ở vùng trung du và đồng bằng Bắc Bộ Việt Nam, từ ngàn xưa đã đi vào ca dao, điệu hò, câu hát qua các thời kỳ văn hóa. Cái cßng làng tuy khá đơn sơ, nhưng lại mang một ý nghĩa văn hóa và thẩm mỹ quan niệm về hành chính hết sức khái quát. Trong sinh hoạt văn hóa, ngoài việc trí tuệ một trong làng xã đó là Đình Làng, thì Cßng Làng là một việc trí lý thông minh hai cho việc giao lưu hôn hò nam nữ.

Ngày thông cái cßng làng còn là niềm vui chơi cho trẻ nhỏ nhưng chỉ để đón Mẹ đi làm đồng xa, hay chơi trò nhßy dây, bắt bướm. Cßng làng có lúc biến thành cßng chào để mừng đón năm mới, hội làng, chào đón các đoàn khách phßng xa, đôi khi nó cũng là niềm nghênh đón các nhßng nhân vật là sĩ tß, quan lại thành danh trẻ về làng cũ ...

Một điển hình cho làng xã có nhiều cßng làng nổi tiếng nhất Bắc Bộ Việt Nam, đó chính là Hà Nội. Hà Nội – Thăng Long xưa, khi chưa có bàn chân cßa người Tây Âu, cũng là người Pháp đặt chân, thì vẫn là một vùng kinh kỳ theo lối qußn cũ Kẻ Chợ làng xã, bao gồm các làng nghề và làng làm nông nghiệp.

Chính vì có sự cßng qußn cũ cßa nhiều làng ở Thăng Long xưa, cho nên các cßng làng nổi đây cũng rất phong phú. Cßng làng cßa Hà Nội – Thăng Long thời xưa còn giữ một việc trí quân sự

đåt, nó là näi canh gác vòng ngoài cho sä an toàn cäa nhà vua, cùng väi quän thän và dân chúng bên trong. Mät sä cäng làng näm ä trí then chốt trên thành lũy, án ngữ mäch giao thông chính (cä đäng bä và häng đi ra bän cäng) đän vào trung tâm Thăng Long xäa đäc gäi là Cäa Ô.

Có ä đäi bä phän ngäi dân Viät Nam đã bä äm là Hà Näi chä có năm Cäa Ô qua äi bài hát cäa nhäc sä Phan Nhân “Hà Näi đó niäm tin yêu hy väng... đäng äng gió thän thang năm cäa ô”. Kä thäc Hà näi cä có đän hän hai chäc Cäa Ô, nhä ô Đông Mäc, Cäu Dän, Đäng Läm, Chä Däa, Cäu Giäy, Kim Mã, Thanh Bäo, Kim Liên, Trung Hiän, Tây Long, Đông Yên, Quan Chäng vv...Nhiäu cäa ô nhät ngoä nh mät ra sông Häng, có ä là khu väc đä Yên Phä, đän tä ô Yên Hòa kéo dài đän khu väc phía nam Hà Näi.

Väi kät cäu “ba vòng”, kinh thành Thăng Long thäi cä (tä năm 1010) bao gäm vòng ngoài là La Thành (bäng đät), tiäp đän là hä thäng làng mäc thôn xóm, tiäp näa là đän Hoàng Thành (cäng bäng đät), sau näa là đän äp hào và Long Phäng Thành cung đän cäa nhà vua. Đây là mät kiäu thành lũy dùng “áo giáp säng” cho cung vua bäng mät hàng rào dân cä trong các làng mäc, thông nhau và đän ra ngoài bäng các Cäa Ô.

Näm 1805 thành Thăng Long đäc vua Gia Long (Nguyän Phúc Ánh) xây đäng äi, có quy mô nhä, nhäng kiên cä, väi chốt liäu là đá Ong, gäch Vä và đá Xanh. Thành này mä ra năm cäa theo các häng Đông, Bäc, Tây, Tây Nam, và Đông Nam. Có ä ngäi ta gäi “năm cäa ô” là väi lý do nhä väy. Mäi đän năm 1831 vua Minh Mäng mäi đäi tên Thăng Long thành Hà Näi...

Vä chuyän cái cäng chào. Có ä viäc làm các cäng chào “chuyên chào” ít ngày räi phá bä, mäi chä nä rä trong thäi hiän đäi. Chiäc “cäng” loäi này chä đä Cäng Sän thäng dùng trong các đäp mít tinh, häi thao, häi thäo. Dân dã thì làm cäng chào trong ä cäi, nhà hàng thì làm cäng chào chiêu khách vv...

Väi “nhiäm vä” chào là chính. Nhäng nhäng chiäc cäng chào “ngàn năm Thăng Long” mà Uä Ban Nhân Dân thành phä Hà Näi đäi sä chä đäo cäa Thành Uä, đäng đäu là tiän sĩ Phäm Quang Nghä phê duyệt, đang bät buäc phäi gänh nhäng gänh näng “oän äng” vä tinh thän và vät chốt không đáng có. 4 chiäc cäng chào chính thäc đäc phê duyät ngày 28/06/2010 sä hiän đän trên các tuyän đäng đän vào trung tâm Hà Näi: Đäng sä 1 (đäng Mät). Đäng Bäc Thăng Long- Näi Bài. Đäng Hà Näi Läng Sän. Đäng Láng – Hòa Läc.

Đä kiän 4 chiäc cäng chào nói trên sä tän khoäng 40 – 50 tä đäng Viät Nam. Nhäng nó còn phäi “mät công” giäi phóng mät bäng cho mät diän tích khá län là khoäng 20 ngàn m² đät, chi phí đän bù hän là không nhä, thäm chí väi giá đät cäa Hà Näi hiän nay, có thä tiän đän bù còn län hän cä tiän xây đäng cäng chào. Sä diän tích đät này sau khi “chào” xong thì sä làm gì? Liäu nó có đäc đem ra “quy hoäch” hä dân cho các lãnh đäo Đäng Cäng Sän các cäp ä trung äng và Hà Näi hay không? Chäa ai đäc biät.

Tuy chiäc cäng chào chä có mäi mät viäc là “chào” nhä đã nói ä trên. Nhäng hiän nay các nhà “kiän trúc sä ...häc” – Lãnh đäo cäa thành phä Hà Näi – Läi đang bät chiäc cäng chào phäi gánh thêm các yäu tä văn hóa, góp phän quäng bá, giäi thiäu vä hình änh, cũng nhä bäng äch sä, giá trä văn hóa cäa vùng đät Thăng Long v.v...

Väi các cäng chào đäu näm trên các đän đäng cao täc đän vào Hà Näi, các phäng tiän chä yäu là cä giäi iäu thông väi täc đä cao. Ngä äi tham gia giao thông sä chäng käp nhìn thäy rõ ràng và tät nhiên là chäng... käp hiäu là hä đang đäc “chào” nhäng näi dung gì! Väy thì mäc đích quäng bá, hay giäi thiäu đâu còn có ý nghĩa?

Mät chi tiät khá là hài häc vì mâu thuän nhau đó là: Ngày 25/06/2010 Uä Ban Nhân Dân Hà Näi (UBNDHN) gäi văn bän cho Häi Kiän Trúc Sä Viät Nam xin ý kiän góp ý, và ngày 30/06/2010 thì Häi Kiän Trúc Sä mäi có văn thä trä läi, đäi ý: “Không thä góp ý vì thäi gian quá gäp”. Nhäng trong văn bän ngày 28/06/2010 UBNDHN läi viät “Trên cä sä đä xuät cäa các cä quan chuyên môn, ý kiän góp ý cäa Häi Kiän trúc sä Viät Nam, Thành phä Hà Näi đã đäng ý phäng án läp đäng cäng chào”.

Sä viäc trên đúng là mät viäc làm hät säc trí trá tä cä quan đäu não cäa Thä Đä, thät là hä thän và chäng ra làm sao cä !!!

Cái cäng làng, và cái cäa ô Thăng Long xäa là nhäng nét đäp văn hóa truyän thäng, in đäm đäu än läch sä phát triän cäa cä mät đät näc. Nhäng ngä äi ta đang bơi xäu nó bäng cách dàn đäng kiäu “chào” và “chuän bä chào” täi các “cäa ô täm” hät säc tän kém, khiến cäng và đäi trá. Phäi chäng nét văn hóa, nän văn hiän, không cän näm ä chiäu sâu kiän trúc hä täng, và läi säng cäa ngä äi Hà Näi mà chä cän thä hiän ä cái cäng chào. Than ôi!

Càng chào rút ruột Hà Nội mở lòng Thăng Long

Cà Ô Thăng Long hän hò nam nä
Việt cäu Ô Thäc mong gặp nhau
Cà Ô nay dä täc bên Văn Miäu
Vinh danh áo gäm đàn Việt käu !

Càng làng däi Mäem bät bäm
Thôn däng mäc tä täng chäu hôm
Càng làng giữ sân gôn đình đám
Cäm dù nhät banh ...chäng ai ham !

Thăng Long hoài väng bao Cà Ô
Näm yêu vang näi nhä däi ngän ngä !
Em còn hong tóc mây bên Quan Chäng
Ô Tây Long đêm xanh anh vän väng

Nay cäng chào Ngàn Năm Thăng Long
Dân đen oän läng – cán nhän rút ruột mä lòng !
Läng dân thành dân oan mät đät
Hà Nội Ngàn Năm có thäu đät Thăng Long ? ? ! !

TRäU LäNG DÂN